

RIGEO

ÖZEL SAYI MAKALE ÇAĞRISI

“İlkokul ve Ortaokul Öğrencileri için Coğrafi Becerilerin Önemi”

Bu konuda bir makalenizi RIGEO’da yayınlayarak daha geniş uluslararası akademik camia ile paylaşmak ister misiniz?

Coğrafi Becerilerin Önemi

"Coğrafi beceriler, coğrafi olarak düşünmemiz için gerekli araç ve teknikleri sunar. Coğrafi beceriler, dünyanın fiziki ve beşerî sistemleri ile süreçlerini anlamak için coğrafyanın kendine özgü bakış açısının merkezinde yer alırlar. Ayrıca coğrafi beceriler günlük yaşamda gerekli olan kararların alınmasında da kullanılırlar. Bir ev nereden alınır veya kiralanır (ulaşım sistemlerine yakınlığı, alışverişe merkezlerine mesafesi, çalışma açısından iş merkezleri ve sanayi merkezlerine yakın veya uzak olması, güneşe göre konumu/güneylerde kuzeye bakan, kuzeylerde güneye bakan yerler vb./ nerede iş bulunabilir, işe veya arkadaşın/başka birinin evine veya yanına nasıl gidilebilir, nerede alışveriş yapılabilir, nerede hangi tür tatil yapma imkanı vardır, hangi okula nereden devam edilebilir..... Tüm bu kararlar coğrafi bilgileri edinme, düzenleme ve kullanma becerisi gerektirir. Günlük kararlar ve toplu etkinlikler, çevresel ve toplumsal sorunlar hakkında sistematik mekânsal düşünme becerilerinin gelişmesiyle doğrudan ilgilidir (NCGE, ABD). Özellikle ülkemizin katıldığı bazı yer bilimi ve coğrafya olimpiyatlarında Türk öğrencilerin yıllardır bir varlık gösterememelerinin nedenlerinden bir tanesi de Türk öğrencilerin gözlem becerisi, arazi çalışma becerisi gibi becerileri ilkökul ve ortaokulda yoğun şekilde kazanamadan yarışmalara gitmeleri, buna karşılık onların karşısına her yıl çok fazla arazi çalışması ve uygulama yapmış öğrencilerin çıkmasıdır.

Coğrafi Becerileri Geliştirmek

Öğrencilerin; coğrafi yapıları, ilişkileri ve mekânsal işleyişi gözlemlemelerini sağlayacak beceriler geliştirmeleri gerek günlük hayatta ve gerekse gelecek yaşantıları açısından oldukça önemlidir. Öğrencilerin bu aşamada öğrenmeleri beklenen becerilerin çoğu, coğrafi sorgulama sürecinin bir parçası olan araçları ve coğrafi teknolojileri kullanmayı gerektirir. Haritalar ve küreler gibi coğrafi materyaller ve bunların dijital versiyonları, mekânsal düzenlemeleri ve yapıları görselleştirmeye yardımcı oldukları için coğrafyanın temel araçlarıdır (NCGE, ABD). Bu anlamda öğrencilerin 15 yaşına gelmeden veya ortaokul bitirilmeden önce coğrafi becerilerinin geliştirilmiş olması büyük önem taşımaktadır. Coğrafi becerilerin ilkökul ve ortaokul sıralarında kazandırılmasında yaşanan sıkıntıların da etkisiyle erken yaşta bu becerileri gelişmemiş bireyler, mezun olduklarında da bu coğrafi becerileri etkin kullanamamaktadırlar. Bunun sonuçlarından biri olarak “Türkiye’de insanlar sora sora, batıda insanlar haritaya baka baka yolunu buluyor” şeklinde özetlenebilecek, harita okuma becerilerinin temel düzeyde bile gelişmediği vatandaşlar olarak okullardan mezun olabilmektedirler. Buna karşılık bu becerileri en kolay, en etkili en kalıcı ve en ekonomik olarak geliştirilebileceği dönem ilkökul ve ortaokul dönemidir. Çünkü liseye geçtikten sonra gerek öğrencilerin farklı teorik sınav kaygılarının olduğu ve gerekse coğrafi bilgi ve becerilerin günlük hayatta uygulanacak şekilde değil de sınav odaklı teorik

bir altyapıya dayandığı dikkati çekmektedir.

Bu Özel Sayının Amacı

RIGEO'nun bu özel sayısının amacı, ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin (14 yaşa kadar) kazanması gereken coğrafi becerilerin analiz edilmesi, karşılaştırılması, araştırılması ve öğrencilerin bu becerileri daha iyi nasıl kazanabileceğinin incelenmesidir. Coğrafya konuları, ilkokul ve ortaokulda farklı dersler içerisinde yer aldığı için bu konunun arka plandan kurtarılarak ön plana çıkarılması ve dikkatlerin bu becerilere çekilmesi amaçlanmaktadır. Hayat Bilgisi, ilkokul Sosyal Bilgiler ve Ortaokul Sosyal Bilgiler dersleri öğretim programlarında yer verilen;

1. Çevre okuryazarlığı,
2. Değişim ve sürekliliği algılama,
3. Gözlem,
4. Harita okuryazarlığı,
5. Konum analizi,
6. Mekânı algılama,
7. Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama,
8. Zaman ve kronolojiyi algılama becerileri...

ile varsa önerilen diğer beceriler hakkında ilgili öğretmenlerin, araştırmacıların ve akademisyenler tarafından aşağıdaki konular ve alanlar (veya bunların bir kısmı) ile diğer yenilikçi beceriler hakkında yazılacak makaleleri memnuniyetle karşılayacağımızı bildirmek istiyoruz.

- Coğrafi becerilerin müfredattaki yeri (beceri-kazanım ilişkileri vb...)
- Coğrafi becerilerin ders kitaplarındaki yeri (etkinlik-kazanım-beceri ilişkileri vb....)
- Öğretmen eğitiminde coğrafi becerilerin yeri (hizmet öncesi veya hizmet içi öğretmen eğitimi)
- Coğrafi beceriler hakkında literatür çalışmaları ve araştırmalar (farklı beceri isimleri, öneriler, içerikleri ve ortaokullardaki kapsam),
- Küresel bağlamda uluslararası ölçekte coğrafi becerilerin müfredat, ders kitabı, öğretmen eğitimi vb. boyutlarda karşılaştırılması,
- Erken yaşta (okul öncesi) ve ilkokulda coğrafi beceriler ve bunların küresel ölçekteki uygulama örnekleriyle karşılaştırılması,
- Ulusal ve uluslararası ölçekte coğrafi beceriler için etkinlik uygulamaları ve sonuçları,
- Uluslararası sınavlarda coğrafi beceriler,
- Coğrafi becerilerin sınıf seviyelerine göre sıralı şekilde geliştirilmesi ve ölçülebilmesi,
- Coğrafi beceriler üzerine araştırma projeleri,
- Coğrafi beceriler arasında coğrafi teknolojileri kullanma,
- Öğrencilerin coğrafi becerilerini geliştirmeye yönelik yenilikçi yaklaşımlar,
- Coğrafi becerilerde yenilikçi yöntemler ve iyi uygulamalar (tersine çevrilmiş sınıf, coğrafi medya, saha çalışması ve uygulaması),
- Coğrafya Olimpiyatları (IGEO ve diğerleri) ve coğrafi beceriler,
- ve coğrafi beceriler için benzer başka konular...

Makaleler;

- ✓ Uluslararası, karşılaştırmalı veya bağlantılandırılmış (kazanım-beceri/sınıf düzeyi

bağlantısı vb.) bir düzey,

- ✓ Ulusal anlamda coğrafi becerilerin ilkökul ve ortaokuldaki bir ders müfredatındaki homojen veya heterojen dağılımları (hayat bilgisi, fen bilgisi, sosyal bilgiler vb...),
- ✓ Belirli bir okul veya dönemdeki coğrafi becerilerin gelişimi, buna ilişkin ilişkin yaklaşımlar, pilot projeleri, iyi uygulamaları ve deneysel sonuçları gösteren araştırmalar,

Aşağıdaki özelliklere dikkat eden çalışmalarını özellikle bekliyoruz;

- ❖ Ulusal, bölgesel veya yerel durumların coğrafi beceriler açısından sistematik veya karşılaştırmalı şekilde analizi ve toplumsal sonuçlarının eleştirel bir analizi,
- ❖ Belirli bir durumun coğrafi beceriler açısından sistematik analizi (örneğin Müfredat analizi),
- ❖ Ampirik araştırma (nicel, nitel, karma yöntemler),
- ❖ Güncel tartışmalar üzerine teorik çalışmalar ve bunların sağladığı katma değerler,
- ❖ İyi uygulama örnekleri ve projeler,
- ❖ Coğrafi beceriler konusundaki özelleştirilmiş tecrübeler ve bunların güncel tartışmalarla entegrasyonu,
- ❖ Yukarıdaki konulardan bir ya da birkaçının diğer yaklaşımlarla bir kombinasyonu, ve coğrafi beceriler için benzer başka konular...

İş Takvimi

- **10 Ekim 2020:** Yazarların 150-400 kelime arası bir özeti başlıkla birlikte, özel sayıda hakemlik yapmak isteyip istemediklerini de belirtecek bir e-postayı editörlerin eartvinli@gmail.com ve baksoy28@gmail.com adreslerine göndermeleri,
- **15 Aralık 2020:** Makale başlığı bitimine (Special Issue) yazılacak şekilde tam metinlerin, (<http://rigeo.org/submit-a-manuscript/>) adresinden sisteme girilmesi ve hakem sürecinin başlatılması,
- **15 Ocak 2021:** Hakemlik sürecinin bitirilmesi,
- **15 Şubat 2021:** Yayınlanmak üzere editörler tarafından makalelerin dergiye gönderilmesi,

Bütün makaleler aşağıda yer alan linkteki RIGEO kurallarına (yayın ücreti, çeviri hizmeti vb.) tabiidirler: <http://rigeo.org/guidelines-for-authors>

RIGEO hakkında daha fazla bilgi için: <http://www.rigeo.org>

Özel Sayı editörleri:

Prof. Dr. Eyüp ARTVINLİ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye.

Prof. Dr. Bülent AKSOY, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.